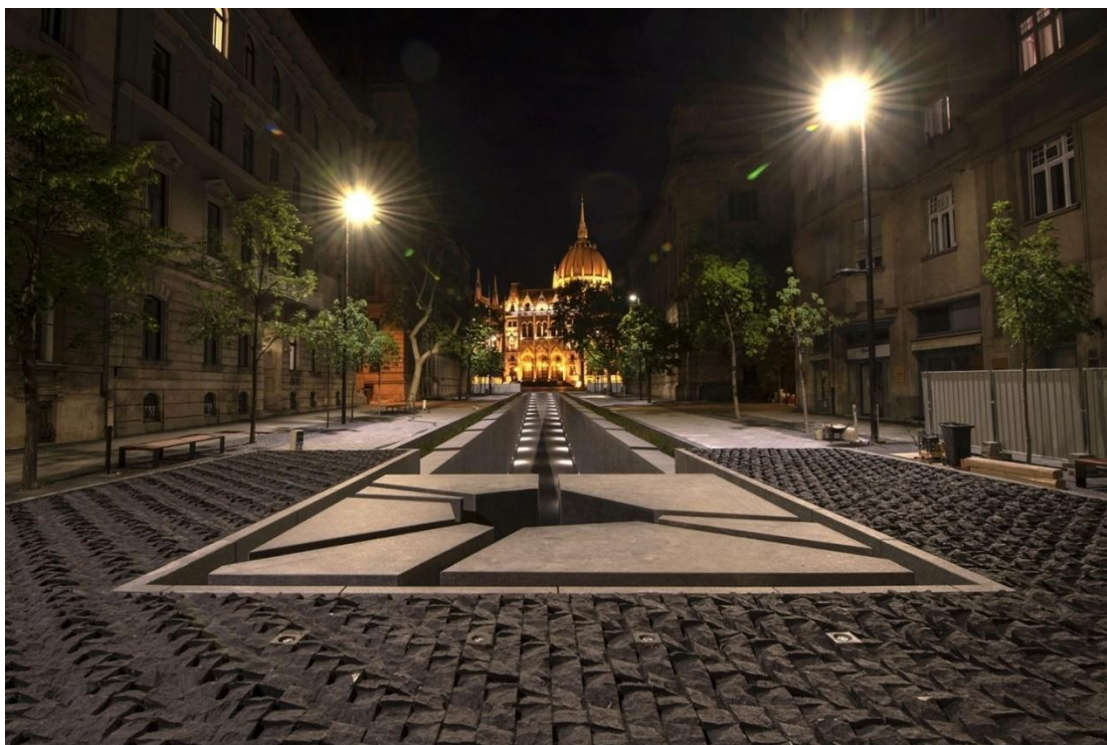

TRIANON TÖRTÉNELMI CSAPATVERSENY

1. forduló

2025. január 29. (szerda) 14:00

Csapatnév:

.....

Versenyző 1:

Versenyző 2:

Versenyző 3:

.....

Intézmény neve:

.....

Felkészítő tanár neve, aláírása:

.....

.....

Pontszám

Százalék

Kedves Versenyző!

A feladatlap kitöltésének megkezdése előtt az alábbi információkat és kéréseket szeretnénk megosztani annak érdekében, hogy a teszt megírását, a javítást és a dolgozatok későbbi összesítését a lehetőség szerint megkönnyítsük:

- A dolgozat megírásához **120 perc áll rendelkezésre**
- Az Oktatási Hivatal által fejlesztett *Történelmi Atlaszt* **valamennyi feladat megoldásához használhatja** (határon túli versenyzőknél a versenyzők iskolájában hivatalosan használt atlasz is elfogadható). Más segédeszköz nem használható.
- Kérjük, **törekedjen a pontos helyesírásra!**
- Kérjük, hogy **a feladatlapot kék tollal töltsse ki**, és a kiértékelés megkönnyítése érdekében **egyértelműen végezzen javításokat**, ha egy válasz kapcsán meggondolná magát! A hibásnak gondolt választ húzza át, és mellette vagy felette tüntesse fel a javított választ!

Jó munkát kívánunk!

A TRIANON Történelmi Csapatverseny szervezői

1. A feladat az Autentika Műhely „Trianon 10 oka” című animációs kisfilmjéhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a képek és ismeretei segítségével!

A)

B)

Részletek a kisfilmből

a) Ki volt az A) jelű képen látható Robert William Seton-Watson? Karikázza be a megfelelő válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Első világháborús brit hadvezér, aki magyar alakulatokkal harcolt a fronton.
2. Brit újságíró, akit Közép-Európa szakértőként tartottak számon.
3. Brit politikus, aki a magyarokat támogató nevezetes javaslatáról híres.

b) A trianoni döntés mely előzményére utal az A) jelű képen látható jelenet? Fogalmazza meg teljes mondatban! (1 pont)

.....
.....

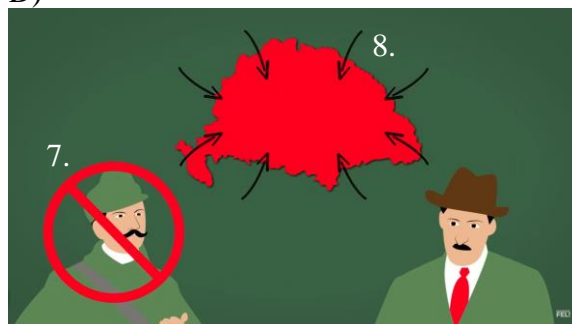
c) A B) jelű képen Seton-Watson mellett Ion Brătianu, Eduard Beneš és Nikola Pašić látható. Karikázza be a kép mondanivalójának megfelelő állítás sorszámát! (0,5 pont)

1. A három politikus Seton-Watsont próbálta meggyőzni a szomszédos országok igazáról.
2. A békefeltételek kialakításakor csak a magyarokkal ellenséges személyek adhatták elő igényeiket.
3. A Brătianu, Beneš és Pašić között kirobbant vitát Seton-Watson próbálta megoldani.

C)

D)

Részletek a kisfilmből

A C) és D) jelű képen a Károlyi Mihály által meghatározott kormánypolitikának a jellemzői jelennek meg. **Döntse el, hogy a sorszámokkal jelölt képek közül melyekre vonatkoznak a következő leírások! Írja a képek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Két sorszám kimarad!** (Elemenként 0,5 pont)

Állítás	Sorszám
d) A hiányzó fűtőanyagok miatt az 1918-as tél hideg és sötét napjait még nehezebben élték meg az emberek, ami a kormány gyors népszerűségvesztéséhez vezetett.	
e) Károlyi Mihály reményei ellenére az antant nem tekintette tárgyalópartnernek, így nem is hívta meg a béketárgyalásokra.	
f) A kormány katonapolitikája értelmében a hazatérő hadsereget feloszlatták, ám új fegyveres erőt nem tudtak felállítani.	
g) A belpolitikai viszonyokat nagymértékben stabilizálta volna egy általános választójog mellett megtartott választás, ám ezt nem szervezték meg időben.	
h) Bár földreform-törvény született, annak végrehajtásához a kormánynak nem volt elég ereje.	
i) A kormány fontos célja lett volna a nemzetiségekkel való megegyezés, de a ruszinok és svábok kivételével ebben teljes kudarcot vallottak.	

5 pont

2. A feladat a Magyarságkutató Intézet Trianon kisfilm-sorozatához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a képek és ismeretei segítségével!

A)

Részlet a kisfilmből

a) Döntse el, mely év közepén fennálló állapotot mutatja az A) jelű térkép? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. 1914

2. 1916

3. 1918

4. 1919

b) Az A) jelű térkép által ábrázolt időpontban a magyar vezetés úgy ítélte meg, hogy az ország létét érintő fenyegetést sikerült elhárítani, ezért hamis biztonságérzetbe ringatta magát. Döntse el, hogy mely állítás magyarázza meg ennek indokát! Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A nyugati frontra megérkező amerikai csapatok alacsony harcértéke szerteoszlatta félelmeiket.
2. A német tengeralattjáró harc sikerei immár biztossá tették számukra, hogy nem győzhet az antant.
3. Oroszország veresége következtében úgy ítélték meg, hogy a szomszédos szláv népek már nem tudják elérni céljaikat.

c) Az A) jelű térkép által bemutatott helyzet látszólag szöges ellentétben állt az ezek után bekövetkező gyors összeomlással. Magyarázza meg, hogy mi indokolta ezt az ellentmondásos fordulatot! (1 pont)

.....
.....

B)

Részlet a kisfilmből

d) Döntse el, hogy a B) jelű térképészleten sorszámokkal jelölt rajzok milyen gazdasági tevékenységet jelölhetnek! (Elemenként 1 pont)

1. rajz:

2. rajz:

3. rajz:

5 pont	
--------	--

3. A feladat „A beszéd” című filmhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján!

a) Mikor hangzott el Apponyi Albert gróf beszéde a győztes nagyhatalmak Legfelsőbb Tanácsa előtt? Adja meg pontosan (év, hónap, nap) a dátumot! (Csak a pontos dátum ér 1 pontot, fél pont nem adható.)

.....

b) Melyik két – az elszakított területeken lévő – település egyetemének felszámolását említette Apponyi a beszédében? Nevezze meg a két települést! (0,5-0,5 pont)

1.

2.

c) Kinek az elveire hivatkozott, amikor népszavazást követelt a területi kérdések megállapításánál? (1 pont)

.....

d) Adja meg, hogy mely nemzetiség nevét helyettesíti az [X] jel az Apponyi-beszéd következő részletében! (1 pont)

„Elszakítanak még a békefeltételek körülbelül egy és egynegyed millió [X]-t, ami a magyarság százalékszámával együtt az egésznek [értsd: a teljes elszakított lakosságnak] 45%-át jelenti.”

.....

e) Döntse el, hogy hol álltak a beszéd elhangzásakor a román csapatok! Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (1 pont)

„A román csapatoknak a demarkációs vonalra való visszavonása tekintetében, amelyet több ízben kértünk, és amelyet kormányunk a békedelegáció Párizsba való kiküldésének feltételévé tett, a Szövetséges Hatalmak oly erélyesen léptek fel a román kormánynál, hogy lehetetlennek látszott, hogy ne teljesítsék a Szövetséges Hatalmak követelését. És mégis így történt.”

1. a Vix-jegyzékben megállapított vonalon
2. Budapesten és körzetében
3. a Tisza folyónál
4. a mai magyar-román határnál

5 pont	
---------------	--

4. A feladat a Történelmi atlaszhoz kapcsolódik.

Állapítsa meg az atlasz segítségével, hogy igaz vagy hamis-e az adott állítás! (Elemenként 0,5 pont)

Állítások	Igaz	Hamis
1. A belgrádi katonai egyezmény alapján ki kellett üríteni a Felvidéket is.		
2. Temesvár Magyarországhoz tartozott 1940 és 1944 között.		
3. A Partium területére a románok már 1918 novemberében benyomultak.		
4. A Vix-jegyzékben rögzített demarkációs vonal nyugati határa számos helyen túlnyúlt a jelenlegi határvonalon.		
5. A Tanácsköztársaság északi hadjárata Pozsonyt is elérte.		
6. A szerbek a mai határvonalon is túl nyomultak előre az időszakban.		
7. Az 1920 januári nemzetgyűlési választáson Debrecenben kiskazda jelölt győzött.		
8. A nemesfém-és sóbányák döntő részét a Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz csatolták át.		
9. A Bánság (Bánát) egész területét átcsatolták Romániához.		
10. Ungvár és Munkács, mint kárpátaljai városok, 1939-ben tértek vissza Magyarországhoz.		

5 pont	
---------------	--

5. A feladat a nemzetiségi kérdés 1848-1849-es eseményeihez kapcsolódik.

Állapítsa meg, mely nemzetiségről van szó a következő tanulmányrészletekben, és írja a nemzetiség nevét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy nemzetiség többször is előfordulhat. (Elemenként 1 pont)

A) „A [...] gyűlést a statárium alatt lévő Újvidék helyett Karlócán tartották meg, ahol [...] május 15-én mintegy nyolcezres - főleg a Határőrvidék falvaiból érkező - tömeg volt jelen. [...] A legtöbb hívet az a politikai csoport tudhatta magáénak, amely a [...] Vajdaság felállítását és szövetségét igényelte Horvátországgal a Habsburg-ház fősége alatt.” (Estók János történész)

B) „Nagyenyed sorsa [...], január 8-ról 9-re virradó éjszaka pecsételődött meg. A városból egy héttel korábban vonult ki a császári helyőrség [...]. A helyzetüket veszélyben érző helybéliek a közeli [...] magyar csapatokat megkérték ugyan, hogy vonuljanak be a városba, azok azonban erre nem voltak hajlandóak, mivel [...] Bem József elsődleges célja az osztrák reguláris haderő lekötése volt. Ioan Axente-Sever [...] prefektus tervei között azonban szerepelt a nagyenyediekkel történő leszámolás. 8-9000 embere élén ezért rajtaütött a védtelen városon, ahol szörnyű rombolást vitt véghez. A napokig elhúzódó vérengzés során hozzávetőlegesen 800 helybélit gyilkoltak meg, rengeteg lakóházat és templomot égettek fel, de a lángok martalékává vált a református kollégium nagy része is. [...] Az elkövetkezendő napokban [...] a környező településeken még ugyancsak több száz magyar életét oltották ki. [...]” (Gali Máté történész)

C) „[Vezetőjük] nyíltan megmondta, hogy nem elég erősek a magyarokkal való szembe fordulásra: „Nemzetünket még nem sikerült megnyernünk, ... vannak nemzeti szellemű embereink, ha azonban magyarelles gondolkodásunkat megmutatnók, ezerszámra lépnének fel ellenünk.” Ez meg is történt ősszel, midőn [...] Légiójához csak néhány százan csatlakoztak, a magyar honvédseregben viszont [...] ezrei harcoltak.” (Katus László történész)

D) „[1848] augusztus végén a magyar minisztertanács elfogadta Deák Ferenc törvényjavaslatát, amely a két ország viszonyát új alapokra kívánta helyezni. Eszerint [a terület] teljes belső önkormányzatot kapna, csak a had-, kül-, pénz- és kereskedelemügy lenne közös a két ország között, s ezeket a közös minisztériumok intéznék, [...]. A Batthyányval folytatott utolsó tárgyalás alkalmával azonban [a nemzetiségi vezető] kijelentette: „Köztünk nem particuláris sérelmek kérdése forog fenn, melyet ki lehetne egyenlíteni. Önök Magyarországot szabad és független országnak akarják, én pedig az osztrák birodalom politikai egységére esküdtem, ha ebbe önök bele nem egyeznek, köztünk csak a kard határozhat.” (Katus László történész)

E) „A nemzetgyűlés [?] nemzetiségű képviselői a magyar sikerekből azt a következtetést vonták le, hogy [...] meg kell egyezniük a magyarokkal, mert különben mozgalmuk teljes vereséget szenvedhet. [...] A magyar kormánnyal közösen kidolgozott megbékélési tervezetük képezte az alapját a magyar országgyűlés 1849. július 28-án elfogadott határozatának.” (Hermann Róbert történész)

Forrásrészlet	Nemzetiség
A) részlet	
B) részlet	
C) részlet	
D) részlet	
E) részlet	

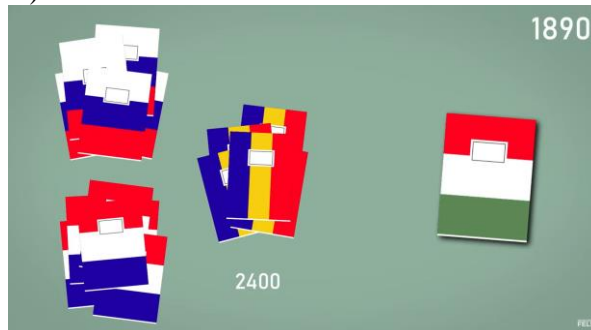
5 pont	
--------	--

6. A feladat az első világháború előtti magyarországi nemzetiségi kérdéssel kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a képek és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont)

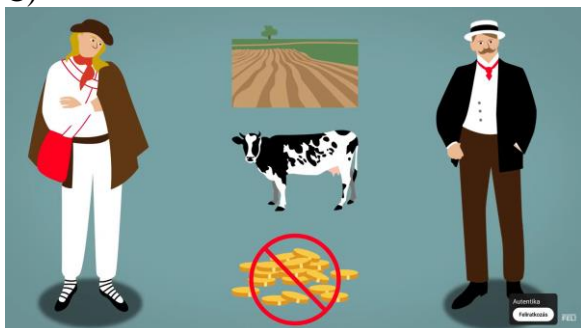
A)

B)

C)

D)

Döntse el, hogy mely állítások illeszkednek az egyes képekhez! Írja a kép betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjelet többször is felhasználhat!

Állítások	Betűjel
a) A „Hegyvidéki Akció” keretében kísérletet tettek a kárpátaljai szegény ruszin parasztság megerősítésére, megnyerésére.	
b) Bár Bethlen István szorgalmazta, a dualizmus korában nem történt jelentősebb, föld nélküli magyar parasztokat földhöz juttató telepítés.	
c) Ugyan 1879-ben törvényt hoztak róla, hogy minden hazai iskolában kötelező a magyar nyelv oktatása, ennek mégsem tudtak érvényt szerezni.	
d) A korabeli magyar törvények az oktatáson kívül is biztosították a nemzetiségek számára az egyéni kulturális jogokat.	
e) A nemzetiségi kérdésnek központi eleme volt a polgári állam által ellenőrzött és irányított oktatás.	
f) A nemzetiségi kérdés sok szempontból összefüggött a társadalmi-szociális problémákkal.	
g) A korszak kezdetén Eötvös József meghatározó szerepet játszott a nemzetiségi kérdés kereteinek alakításában.	

h) Döntse el, hogy a képek alapján mely állítás a helytálló a dualizmus kori magyar nemzetiségi kérdéssel kapcsolatban! Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

A korabeli magyar szabadelvű kormánypolitika...

1. Nem törekedett a nemzetiségek asszimilációjára.
2. Nem lépett föl igazán hatékonyan az asszimiláció érdekében.
3. Nem biztosított jogokat a nemzetiségi lakosság számára.

5 pont	
--------	--

7. A feladat Románia első világháborús részvételével kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Románia átengedi Bulgáriának azt a bolgár területet, amely az 1913-as [...] békeszerződés eredményeként került hozzá – a határ Bulgária javára történő kiigazításával. [...] Románia egyetért azzal, hogy határát Ausztria-Magyarország javára igazítsák ki.” *(Nemzetközi szerződés)*

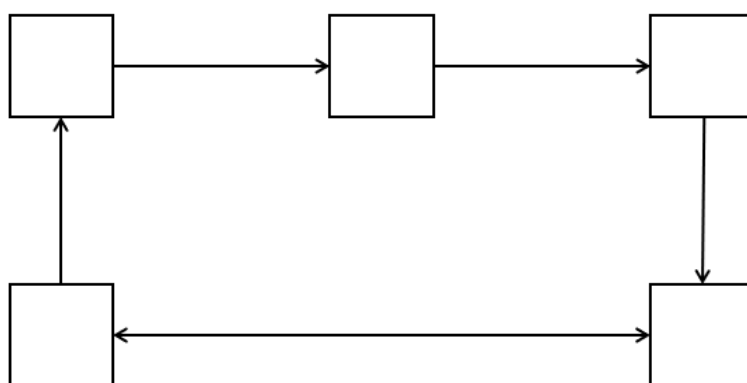
B) „A nemezis [végzet] egyik fővárost sem érte utol olyan hamar, mint a Balkán fővárosát, a keleti kis Párizst [értsd: Bukarestet]. Alig avatkozott be a háborúba, huszonnégy óra múlva megtanulta, hogy csakugyan van derült égből lecsapó villám – köznyelven zepplinnek és léghajónak hívják.” *(Újságcikk)*

C) „A világtörténelem számtalan példáját mutatja fel annak, hogy egyik szomszéd agresszív, gonosz szándékokat táplált a másik ellen, de míg eddig [...] mindegyikben volt egy bizonyos szeméremérzet, mely arra indította, hogy felállítson bizonyos követeléseket, [...] tárgyalásokat folytasson és csak azok megghiúsulása után indítsa meg a háborút: ilyen támadást, melyet semmiféle követelés meg nem előzött, még csak a köztünk fennállott szerződéses viszony felbontása vagy felmondása sem, s amelynél a hadüzenet akkor adatott át Bécsben, mikor a puskák már ropogtak a határon, ilyen orvtámadás az egész világon példátlanul áll. [...] De azért bízom Istenben, hogy Románia el nem fogja kerülni sorsát.” *(Parlamenti felszólalás)*

D) „Egyrésztől Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország és Oroszország, másrésztől Románia kötelezik magukat, hogy sem különbékét, sem általános békét másként, mint együttesen és egy időben, nem kötnek. [...] Ugyancsak kötelezik magukat arra is, hogy e szerződés 4. cikkelyében meghatározott osztrák-magyar területet a román korona birtokaként kebeleztetik be.” *(Nemzetközi szerződés)*

E) „A román tábori hadsereg vereséget szenvedett. [...] A központi hatalmak csapatai Bukarest megtámadására készülnek. Ebben sem a román tábori hadsereg, sem az ott levő orosz kötelékek nem fogják megakadályozni. A legnehezebb tüzérségnek [...] hatását nagyméltóságod Lüttich, Namur és Antwerpen [belga városok] elfoglalásából valószínűleg ismeri. Ezeknek Bukarest erődítményei sem fognak ellenállani. [...] Hogy a román fővárost és annak lakóit egy ilyen ostrom borzalmaitól megkíméljük és a felesleges vérontást elkerüljük, felszólítom Nagyméltóságodat, hogy a helyőrséget és a várost feltétel nélkül adja át.” (Katonai üzenet)

a) **Rendezze időbeli és logikai sorrendbe a megadott forrásrészleteket! Írja a forrásrészletek betűjelét az ábra megfelelő helyére!** (Elemenként 0,5 pont)

b) **Az ábrán is látható, hogy két forrás egymással tartalmilag szöges ellentétben áll. Fogalmazza meg, hogy miért ellentétesek egymással!** (1 pont)

.....

c) **A C) jelű forrásban felszólaló politikus az aláhúzott részben egy nemzetközi szerződésre utal. Nevezze meg, hogy mely szerződésre gondolt!** (1 pont)

.....

d) **A román király 1918. november 10-én a következő kiáltványt adta ki. Melyik fentebb szereplő dokumentum tartalmával volt ellentétes ez lépés?** (0,5 pont)

„Bukovinai és erdélyi testvéreink hívnak titeket erre az utolsó harcra, hogy a lelkesedésetekkel vigyétek el nekik az idegen iga alóli felszabadulást.” (királyi kiáltvány)

Ezzel ellentétes dokumentum betűjele:

5 pont	
---------------	--

8. A feladat a Magyarország megszállásával szemben fellépő kisebb vagy nagyobb erejű fegyveres ellenálláshoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Abban a nehéz időben, mikor nem volt a magyarban férfierény, akarat, öntudatos erő, egy hely volt csak széles e hazában, melyek népe a fegyver erejével akart és tudott ellenállani a betolakodónak. Örök dicsőség a harcban részt vett katonáknak, [...] vasutasainak és polgárainak, akik [...] kiverték a cseheket, és evvel a hősi ténnyel egy darab magyar földet mentettek meg a magyar hazának.” (Részlet egy emléktábla szövegéből)

B) „Csak arra lehet törekedni, hogy a veretlen és rendben visszavonuló csapatokat gyűjtsék össze a Királyhágónál a csúcsai vonalon, ahol ha Erdélyt nem is, de Magyarország többi részét aránylag kis erővel meg lehetett volna védeni az ellenségnek további előnyomulásától. Csúcsai frontunkat nem is merték a románok komolyabban megtámadni április közepéig, [...]” (Apáthy István kormánybiztos visszaemlékezéséből)

C) „Emberek vannak! [...] A petrozsényiek, kikhez még számos tudományegyetemi és műegyetemi hallgató csatlakozott. Az erdészeti és bányászati főiskola ifjúsága... De nincsenek fegyverek! Hol vannak a fegyverek? [...] Elővédelemet képező járőrök három kerékpárossal találkozott, kik közül kettőt elfogott, míg a harmadiknak sikerült megszöknie. Osztrákok voltak, kik az alkalmat már felhasználták, hogy az újonnan meghódított területen körülnézzenek [...]. Az osztrák csendőrök kezdetben meg voltak rémülve, mivel azt hitték, hogy Rettenetes Iván (Ivan der Schreckliche=Héjjas Iván) hatalmába kerültek. Miután azonban meggyőződtek róla, hogy életüket nem kell félteniük, gyorsan beletörődtek sorsukba, és rettegésüket az úgynevezett bécsi kedélyesség váltotta fel. [...]” (Maderspach Viktor visszaemlékezéséből)

D) „Június 6. Kritikus nap. Egész Kassa tele volt izgalommal. Minden házon lobog a nemzeti zászlónk. Büszke lobogása új reményeket öntött belénk. A Vörös Hadsereg megérkezett. Lelkesedéssel, virágzapporral fogadtuk őket. A Munkástanács másnap átvette a város vezetését. A proletárdiktatúra életbe lépett, a nemzeti zászlókat be kellett vonni és vörös zászlókat helyébe tenni.” (Faragó Ödön, kassai színházigazgató visszaemlékezése)

a) Melyik város visszafoglalásához kapcsolódik az A) forrás? (1 pont)

.....

b) Hogyan nevezték a B) forrásban szereplő katonai alakulatot? (1 pont)

.....

c) Írja a megfelelő forrás betűjelét az állításhoz! (A pont akkor adható, ha csak egy, az állításnak megfelelő jó válasz van rögzítve.) (Elemenként 0,5 pont)

A forrás nem egy 1919-es eseményhez kapcsolódik.	
A forrás a „civitas fidelissima” történetéhez kapcsolódik.	
A forrás a „civitas fortissima” történetéhez kapcsolódik.	
A forrás a tanácsköztársaság északi hadjáratának körülményeit tárja fel.	
A forrásban szereplő terület egy részének hovatarozásáról végül népszavazás döntött.	
A forrásban leírt esemény hozzájárult a Vix-jegyzék kibocsátásához.	

5 pont	
--------	--

9. A feladat a versailles-i békekonferencia nagyhatalmi háttéréhez kapcsolódik.

Karikázza be a források és ismeretei alapján a megfelelő válasz sorszámát! (Elemenként 1 pont)

A) „Nem kétséges, hogy a mi érdekünk nem egyszerűen egy életképes, hanem egy olyan erős Csehszlovákiának a létrehozása, hogy az a nyugat felé irányuló germán expanzió [német terjeszkedés] leghatalmasabb ellensúlyainak egyike legyen. [...] Ezért nem szabad csodálkozni, hogy végül oda jutottunk, hogy nagyjából minden cseh követelést elfogadtunk.” (A békekonferencia egy dokumentumából)

a) Melyik antant nagyhatalom álláspontját fejezte ki az A) jelű forrásrészlet?

1. Nagy-Britannia 2. Franciaország 3. Egyesült Államok 4. Olaszország

B) „Szigorú békét akarunk, mert az alkalom ezt követeli meg. De szigorúságát nem a bosszúvágy kielégítésének, hanem az igazság érvényesítésének kell vezetni. A mi felelősségünk, hogy ne mocskoljuk be a jó győzelmét, s a pillanat dühödt szenvedélyei ne csapjanak át a fejünk fölé, hanem a milliók által hozott áldozatot arra fordítsuk, hogy az emberi fajt mindörökké megváltssuk a háború csapásaitól és kínjaitól.” (A békekonferencia egy dokumentumából)

b) Melyik antant nagyhatalom álláspontját fejezte ki a B) jelű forrásrészlet?

1. Nagy-Britannia 2. Franciaország 3. Egyesült Államok 4. Olaszország

C) „Nem lesznek területelcsatolások, hadisarcok, büntető jellegű kártérítések [...]. A jelen háborúban sorra kerülő minden területi rendezést az érintett népesek érdekében és javára kell végrehajtani, és nem képezheti egymással versengő államok igényei pusztá módosulásainak vagy kompromisszumának részét.” (Az egyik nagyhatalom vezetője által megfogalmazott tervet)

c) Melyik antant nagyhatalom álláspontját fejezte ki ez a forrásrészlet?

1. Nagy-Britannia 2. Franciaország 3. Egyesült Államok 4. Olaszország

D) „Franciaországnak tehát a lehetőségek határain belül az volt a politikája, hogy visszaigazítsa az órát, és meg nem történtté tegye mindazt, amit 1870 óta Németország fejlődése elért. [...] Mindez egy vénember politikája, akinek legélénkebb benyomásai és legerőteljesebb elképzelései nem a jövőt, hanem a múltat tükrözik. A kérdést nem az emberiség és az új rend felé küzdelmesen előrehaladó európai civilizáció fényében látja, számára csak Franciaország és Németország létezik. A háború a mienktől kissé eltérő módon vésődött be a tudatába, és nem várja, nem is reméli, hogy egy új kor küszöbén állnak.” (John Maynard Keynes brit közgazdász, 1919)

d) Kiről írta ezt a részletet Keynes?

1. Vittorio Orlando 2. Woodrow Wilson 3. Georges Clemenceau 4. David Lloyd George

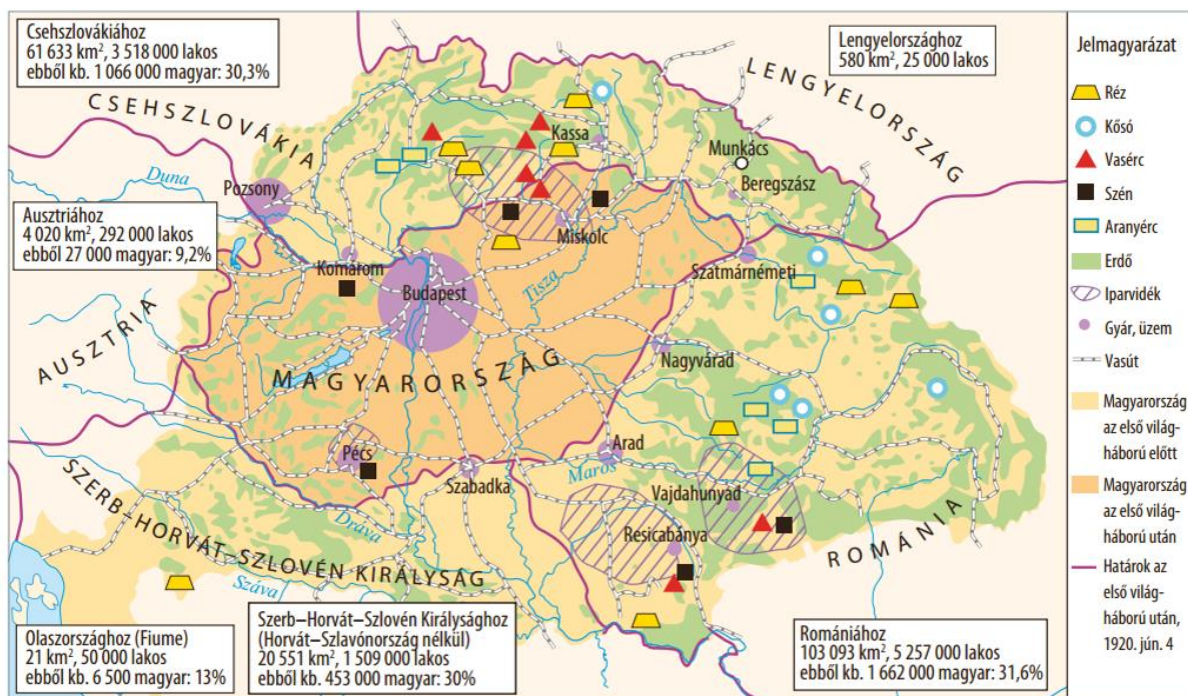
E) „A Szövetséges és Társult Hatalmak azonban nem feledkeztek meg arról a gondolatról, amely őket a határok kiszabásakor vezette, és foglalkoztak azzal az eshetőséggel is, hogy az így megállapított határ esetleg nem felel meg mindenütt teljesen a néprajzi vagy gazdasági kívánalmaknak. A helyszínen megejtett vizsgálat esetleg szükségessé fogja tenni, hogy egyes helyeken a Szerződésben megállapított határt áthelyezzék. Ilyen vizsgálatot azonban nem lehet ma lefolytatni, mert ez bizonytalan időre kitolná a béke megkötését, pedig ezt egész Európa sóvárogja.” (A Szövetséges és Társult Hatalmak kísérőlevele a trianoni békeszerződés tervezetéhez fűzött magyar észrevételekre [az ún. Millerand-levél], 1920. május 6.)

e) Magyarország mely területgyarapodása történt meg az idézett levél alapján?

1. Sopron 2. Munkács 3. Somoskőújfalu 4. A pozsonyi hídfő

5 pont	
--------	--

10. A feladat a trianoni békediktátum gazdasági és etnikai következményeihez kapcsolódik. Válaszoljon a kérdésekre a térkép és a saját ismeretei alapján!

a) Mely, a térképen látható infrastrukturális elem befolyásolta jelentősen a trianoni határok kialakítását? (0,5 pont)

.....

b) A trianoni határmegvonás hátrányosan befolyásolta például Szabadka, Szatmárnémeti és Nagyvárad fejlődését. Válassza ki, hogy mi volt ennek az oka! Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Elvesztették nyersanyag lelőhelyeiket.
2. A vonzaskörzetük jelentős részét elveszítették.
3. Elvesztették vasúti csomópontjaikat.

c) Fogalmazza meg a térkép alapján, hogy a magyar feldolgozóipar milyen nehézséggel nézett szembe a trianoni határmegvonás nyomán! (1 pont)

.....

d) Összességében a Kárpát-medencei magyarság mekkora hányada került az új határokon kívülre? (0,5 pont)

1. negyede 2. harmada 3. fele 4. kétharmada

e) Nevezzen meg a térkép alapján két olyan nyersanyagot, amelyek lelőhelyeit teljes mértékben elvesztette Magyarország! (0,5-0,5 pont)

1. 2.

f) Fogalmazzon meg egy konkrét hatást, melyet a békediktátum Magyarország vízgazdálkodására gyakorolt! (1 pont)

.....

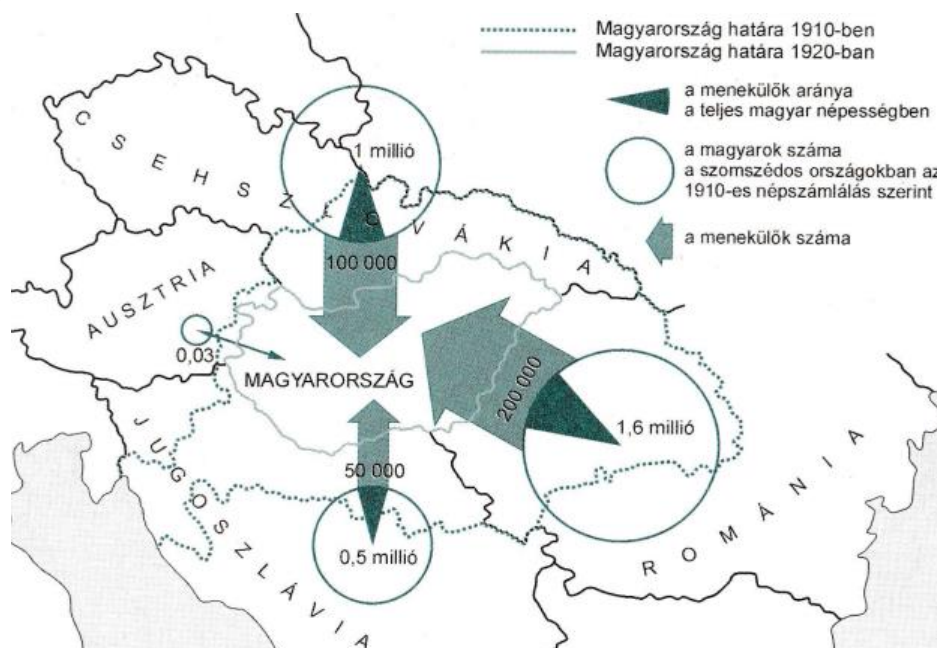
g) Melyik az a többszázézes lélekszámú, magyarlakta terület, amelyet jelentős, más etnikum(ok) által lakott területek választanak el a központi magyar tömbtől? (0,5 pont)

.....

5 pont	
--------	--

11. A következő feladat a trianoni békediktátum társadalmi következményeivel kapcsolatos. Döntse el, hogy mely forrással igazolhatók az állítások! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorba több X jel is kerülhet. (Elemenként 1 pont)

A)

Az utódállamok magyar lakossága és az utódállamokból Magyarországra menekülők száma

B)

Regisztrált menekültek száma Magyarországon	
1918	58 748
1919	110 573
1920	121 930

C)

Menekültek Budapesten

D) „Ha [vonattal] a Nyugati pályaudvar környékéről kiindulunk, már a Ferdinánd-híd lábánál láthatjuk a vagonlakókat. Némely vagonlakó rideg lakását úgy igyekszik lakályossá tenni, hogy függönyöket tesz az ajtó elé, mások meg az otthonukból elhozott karosszéket helyezik el a vagon közepére, amely most az ebédlőt pótolja. Ahogy a vonat halad, véges-végig minden állomáson újabb és újabb vagonlakókkal találkozunk, akik epedve várják az órát, hogy megszabaduljanak kínos-kellemetlen »nyári« lakásuktól.” (korabeli sajtótudósítás)

Állítások	A)	B)	C)	D)
a) A legnagyobb demográfiai veszteség a Romániába került magyar közösséget érte.				
b) A menekültek szociális nehézségekkel szembesültek.				
c) A menekültek száma több, mint kétszeresére nőtt 1918 és 1920 között.				
d) A vagonlakó menekültek között az állami alkalmazottak felülreprezentáltak voltak.				

5 pont

**12. A következő kérdések a területi revízió (1938-1941) időszakára vonatkoznak.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Éppen most érkeztem a Bácskába telepített bukovinai magyarok telepeiről, Szőregpusztáról és Hadikligetről. Szőreget hétköznap látogattam meg, a székelyek még nem arattak, mert a gabona csak néhány nap múlva lesz teljesen érett, mégsem ültek tétlenül, csinosították a telepet, az utat javították, rendbe hozták az árkokat, tatarozták a házakat. Számon tartanak és szebbé tesznek mindent, lépten-nyomon megnyilatkozik cselekedeteikben a fajta esztétikai hajlama. A zöldkeresztes ház tele gyerekekkel, s előtte is egész sokaság várakozik. Nem kell terelni őket, hozzák a szülők maguktól, a nagyobbak pedig egyedül jönnek, örülnek a gondozásnak, s hálásak érte.” (Féja Géza: *Szőregfalva, Hadikliget*)

B) „A cseh-szlovák szövetségi állam felbomlásával és teljes megszűnésével ütött végre az órája annak is, hogy a minket legközvetlenebbül érdeklő ruszin kérdés végleges, igazságos és általánosan megnyugtató megoldást nyerjen.” (részlet a *Pesti Hírlap* tudósításából)

C) „Hajnali négy óra volt, szeptember tizenegyedikén, amikor a Szent Mihály-templom tornyában megkondult a harang. Hangja úgy ömlött bé a remegő ablakon, mintha régen torlódó áradat előtt gát kezdett volna kettőbe szakadozni. A szorongva töltött éjszaka ormán már az első kondulásra felriadtam az ágyból. S már abban a pillantásban tudtam, nem az eszemmel, hanem az ösztönömmel: négy óra van, most vonulnak ki az utolsó román csapatok Kolozsvárról! Ezért zengett a harang. Mint az ítélet, úgy szólt valahogy.” (Tamási Áron: *Gondolatok hazatérés idején*)

D) „Mindenki testvér, mindenki ismeri a másikat, mindenki öleléssel fogadja a hazatérőket. Hivatalos műsora a bevonulásnak nincsen. A közönség órákon át áll sorfalat az érkezőcsapatoknak. A miskolci, az egri ezredeket várják, mindenkinek van ismerőse a tiszték, a bakák között, asszonyi karok fonódnak egy rohamsisakos katonafej köré, s hull a virág, Kassa őszi virágésője ... S az utcákon emberek tízezrei kiáltják ütemesen és fáradhatatlanul: Horthy, Horthy!” (Márai Sándor: *A határ elindul*)

a) A forrásrészletek egyes korábban elcsatolt területeknek Magyarországhoz való visszatéréséről szólnak. Adja meg az egyes forrásrészletek által megjelenített visszatérő területek nevét, valamint a visszatérés dátumát! Töltse ki a táblázatot a források alapján!
(Elemenként 0,5 pont)

	Visszatérő terület	Évszám
A)		
B)		
C)		
D)		

b) A D) forrásrészlet által leírt revíziós eseményhez vezető nemzetközi folyamatokat egy fontos négyhatalmi döntés indította el. Nevezze meg ezt a négyhatalmi döntést! (0,5 pont)

.....

c) A területi revízió egyik állomásánál az etnikai szempont helyett inkább geopolitikai célok játszottak szerepet. Melyik területre igaz ez az állítás? Fogalmazza meg konkrétan ezt a geopolitikai célt!

A terület neve (0,5 pont):

A konkrét geopolitikai cél (1 pont):

.....

6 pont	
---------------	--

13. A feladat a külhoni magyarság Trianon utáni sorsával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „A javasolt átszervezés nyolc gígamegyét hozna létre, román megyékkel olvasztva össze a székely megyéket, a húszezer lélekszámúnál kisebb városokat lefokozná, a 3000 lakosúnál kisebb községeket pedig megszüntetné. Tamás Sándor [erdélyi magyar politikus] kifejtette: a tervezet nem az emberek érdekeit szolgálja, mivel a döntéshozatal távolabb kerülne a polgároktól.” (*Sajtóhír, 2024*)

B) „Az ukrán választási rendszer az ország függetlenné válása óta többször módosult [...]. A választási körzethatárok kialakításánál korábban figyelembe vették a nemzetiségi arányokat is, így a kárpátaljai magyarság a 1994, 1998 és 2002-es választásokon saját képviselőt választott a kijevi parlamentbe. Az ország 2006-ban tért át az arányos választási rendszerre és a három százalékos parlamenti küszöb mellett magyar pártnak esélye sem volt képviselőt juttatni a törvényhozásba. Az ország 2010-ben tért vissza a vegyes választási rendszerhez, az egyéni választókerületek határaitól döntő Központi Választási Bizottság azonban Kárpátalján már nem vette figyelembe a nemzetiségi arányokat. A tömbben élő magyarokat három választási körzetbe osztotta, amelyekben 16-33 százalék körül mozog az arányuk, szemben például a korábbi 70 (1994-ben) vagy 50 százalékkal (1998-ban és 2002-ben).” (*a Nemzetpolitikai Kutatóintézet elemzése, 2013*)

C) „A [csehszlovákiai] választókerületeket úgy alakították ki, hogy [...] szlovák vidéken átlagban 19.753 szavazat kellett egy képviselői mandátumhoz, addig magyar területeken átlagban 27.697 szavazat. Még kirívóbb volt a különbség a szenátori helyeket illetően, Prágában 73.949, Érsekújváron 105.504, míg Kárpátalján 143.007 szavazat kellett egy-egy szenátori hely megszerzéséhez.” (*Gulyás László történész*)

D) „A [csehszlovákiai] magyar etnikumon [értsd: etnikum által lakott területen] belül a felosztásra került földek csupán 20,63 százaléka került a helyi magyar lakosság birtokába, 79,37 százaléka a szláv telepesréteg tulajdona lett.” (Popély Gyula történész)

Döntse el, hogy mely források igazolják a táblázatban szereplő állításokat! Tegyen „X” jelet a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy „X” jelet tegyen! Egy sorba több „X” jel is kerülhet, de összesen nyolc „X” jelet helyezhet el. Minden további „X” jelért pontlevonás jár! (Elemenként 0,5 pont)

Állítások	A)	B)	C)	D)	Egyik sem
a) A szomszédos országokban nyíltan, törvényileg nevesítve diszkriminálták a magyarságot.					
b) A magyarság beolvasztásának fontos eleme volt a gazdasági létalapjuk megroppantása.					
c) A különböző terület- és körzethatárok módosításával a kisebbségi jogok formális betartása mellett is elő lehet / lehetett idézni hátrányos helyzetet.					
d) A szomszédos országokban bevezetett szabályozás értelmében sérülhetett a szavazatok egyenlőségének elve is.					
e) A választási rendszer többségi vagy arányos mivolta is okozhat hátrányos helyzetet.					
f) Az egységesen magyarok által lakott területek etnikai főlhígításával is igyekeztek a kisebbségi jogokat szűkíteni.					

g) Melyik további intézkedések voltak jellemzőek a szomszédos országok két világháború közötti, a magyar kisebbséget érintő politikájában? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (1 pont)

1. A magyarok nemzetközi egyezmény alapján induló, anyaországba történő kitelepítése az adott országból.
2. A többségi nemzethez tartozó iskolaigazgatók és tanárok kinevezése a magyarlakta területeken működő állami iskolákba.
3. Magyarok részvételi arányának törvényi úton való, kvótákkal történő korlátozása értelmiségi vagy magasabb státuszú munkakörökben.
4. A magyar nyelvű oktatás betiltása a teljes oktatási intézményrendszerben a létrejövő új országokban.
5. A magyarok által követett vallások egyházainak alacsonyabb finanszírozása, így nem / nehezebben tudták fenntartani kulturális és oktatási intézményeiket.

h) Mi volt a szomszédos államok kisebbségi politikájának – a feladatban szereplő forrásrészletekből is következő – fő célja? Fogalmazza meg egy idegen eredetű szakfoglalom felhasználásával! (1 pont)

.....

6 pont	
--------	--

14. A következő feladat korabeli eseményeket megjelenítő mémekhez kapcsolódik. Válaszoljon a kérdésekre a mémek és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont)

A)

B)

C)

D)

a) Melyik, 1919-ben vezető szerepet betöltő magyarországi politikust jelképezi az A) jelű mémeken kérdőjellel jelölt személy?

.....

b) A B) jelű mém a kommunista diktatúra / a Tanácsköztársaság egy jellemző intézkedését illusztrálja. Adja meg a kérdőjellel helyettesített fogalmat!

.....

c) Melyik korabeli külföldi politikust / hadvezért jelöli a kérdőjel a C) jelű mémeken?

.....

d) Nevezze meg a C) jelű mémen diktátum névvel körülírt békeszerződést!

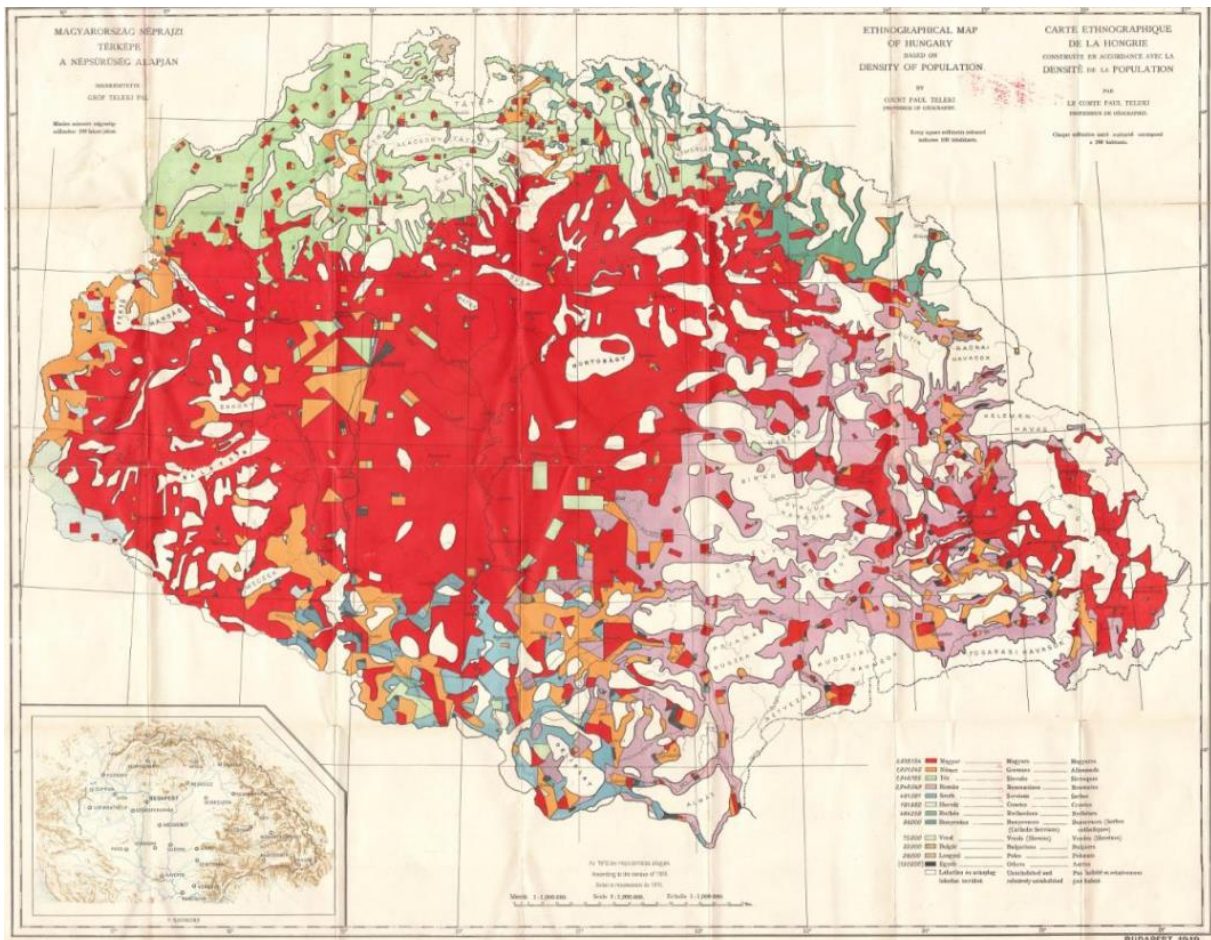
.....

e) Melyik évben bekövetkezett eseményt jeleníti meg a D) betűjelű mém?

.....

5 pont	
--------	--

15. A feladat a Trianon Múzeum honlapjának „Ezen a napon történt” rovatának 1919. december 1-jei bejegyzéséhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a térkép és ismeretei segítségével!

A békedelegáció egy dokumentuma

a) Mikor kezdte meg ülését az első világháborút lezáró versailles-i békekonferencia?
(év, hónap, nap) (0,5 pont)

.....

b) Miért pont erre a napra tették a franciák a konferencia kezdetét? (1 pont)

.....

c) Ki volt Magyarország miniszterelnöke 1919. december 1-jén? Karikázza be a helyes megoldást! (0,5 pont)

1. Apponyi Albert 2. Teleki Pál 3. Bethlen István 4. Huszár Károly

d) Kit jelölt a magyar kormány az antant meghívása nyomán a küldöttség élére? (0,5 pont)

.....

e) A magyar kormány több olyan személyt is jelölt a küldöttségbe, akik ekkor román fogságban voltak. Mi lehetett a célja ezzel a lépéssel a kabinetnek? (1 pont)

.....

f) Mi volt a reakciója a francia miniszterelnöknek az e) pontban leírt kezdeményezésre? (0,5 pont)

.....

g) A béke delegáció tagja volt Bethlen István is. Mi lehetett az oka a delegációba való kijelölésének? Válassza ki a helyes megoldást! (0,5 pont)

1. A legnagyobb kormányzó párt elnökeként számítottak rá.
2. Az antant követelésére döntöttek részvételéről.
3. Erdélyi származása és korábbi szakpolitikus múltja miatt választották ki.

h) A béke delegáció legnevezetesebb dokumentuma látható a mellékelt képen. Mi volt a térképészeti újdonsága ennek a térképnek? (1 pont)

.....

i) Ki alkotta meg a térképet és mi vált közkeletű nevévé? (0,5-0,5 pont)

az alkotó:

a dokumentum neve:

j) Ki nem volt jelen a trianoni békediktátum aláírásakor? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Simonyi-Semadam Sándor 2. Drasche-Lázár Alfréd 3. Benárd Ágost

7 pont	
--------	--

16. A feladat a Trianon Múzeum honlapjának „Kincsek a raktárból” rovatának egyik bejegyzéséhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a kép és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont)

Korabeli relikvia

a) Mire szolgált a képen látható használati tárgy?

.....

b) Milyen politikai célt idéz a tárgy felirata? Nevezze meg szakkifejezéssel!

.....

c) Mire utal, hogy egy hétköznapi használati tárgyon is politikai üzenet szerepel? Válassza ki a helyes megoldást!

1. A téma jelentéktelensége okán meg akarták akadályozni, hogy feledésbe merüljön.
2. Rivális politikai pártok kampánya során osztogatták.
3. A téma központi szerepe miatt a hétköznapiok részeként is megjelent.

d) A képen látható tárgy használata során elfogyasztott folyadékot egy magyar tudós találta föl. Válassza ki a következő személyek közül, hogy ki!

1. Semmelweis Ignác 2. Bánki Donát 3. Jedlik Ányos 4. Galamb József

e) A palack egy Nógrád vármegyei településen került először töltésre. Melyik ez a település?

1. Jobbágyi 2. Szirák 3. Balassagyarmat 4. Szécsény

f) A képen látható tárgy használata során elfogyasztott folyadékot gyártó kisüzemek jelentős része is határon túlra kerültek. Nagyságrendileg mekkora részük?

1. háromnegyede 2. kétharmada 3. fele 4. negyede

g) Mi volt a fő célja a „Nem! Nem! Soha!” – jelmondatnak és a hozzá kapcsolódó nyomtatványoknak?

1. A részleges országgyarapodás (1938-1941) megindoklása.
2. A trianoni békediktátum aláírása után a béke igazságtalanságának hangsúlyozása.
3. A jelszó a padovai fegyverszünet után működő „területvédő” propaganda részeként terjedt el, így az volt a célja, hogy az antant hatalmakat ösztönözze Magyarország történelmi határainak figyelembevételére az új határok kialakításakor.
4. A nagy gazdasági világválság (1929-1933) idején a felirat által képviselt hangulat napirenden tartása.

h) Ki volt az a magyar költő, aki 1922-ben ír verset „Nem, nem, soha!” címmel?

1. Radnóti Miklós 2. József Attila 3. Ady Endre

4 pont	
---------------	--

Sorszám	Feladat	Elérhető pontszám	Megszerzett pontszám
1.	„Trianon 10 oka”	5	
2.	Trianon kisfilm-sorozat	5	
3.	„A beszéd”	5	
4.	Atlaszos feladat	5	
5.	A nemzetiségi kérdés 1848-1849-es előzményei	5	
6.	Az első világháború előtti magyarországi nemzetiségi kérdés	5	
7.	Románia első világháborús részvétele	5	
8.	Magyarország megszállásával szemben induló fegyveres ellenállás	5	
9.	A versailles-i békekonferencia nagyhatalmi háttere	5	
10.	A trianoni békediktátum gazdasági és etnikai következményei	5	
11.	A trianoni békediktátum társadalmi következményei	5	
12.	A területi revízió (1938-1941) időszaka	6	
13.	A külföldi magyarság Trianon utáni sorsa	6	
14.	Mémes feladat	5	
15.	„Ezen a napon történt”	7	
16.	„Kincsek a raktárból”	4	
Összesen:		83	

Javító tanár aláírása:

--